

॥ २६ ॥ व्यूहचय ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ इति नैल ० भारतभा ० एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

चराचरैस्त्रिभिर्लोकैर्योजय्योरथिनांवरः ॥ तंहवाद्यमहाबाहो विजयस्तव फाल्गुन ॥ २६ ॥ उद्धृतश्च भवेच्छल्यो मम द्वादशवार्षिकः ॥ एवं ज्ञात्वा महाबाहो व्यूहं व्यूहयथेच्छसि ॥ २७ ॥ भ्रातुरेतद्वचः श्रुत्वा पाण्डवः श्वेतवाहनः ॥ अर्धचंद्रेण व्यूहेन प्रत्यव्यूहतां चमूं ॥ २८ ॥ वामपार्श्वे तु तस्याथ भीमसेनो व्यवस्थितः ॥ दक्षिणे च महेष्वामो दृष्टुं नो व्यवस्थितः ॥ २९ ॥ मध्ये व्यूहस्य राजा तु पाण्डवश्च धनंजयः ॥ नकुलः सहदेवश्च धर्मराजस्य पृष्ठतः ॥ ३० ॥ चक्ररक्षौ तु पांचाल्यौ युधामन्युत्तमौ जसौ ॥ नाजुनं जहतुर्बुद्धेपाल्यमानौ किरीटिना ॥ ३१ ॥ शेषानृपतयो वीराः स्थिता व्यूहस्य दंशिताः ॥ यथा भागं यथोत्साहं यथायत्नं च भारत ॥ ३२ ॥ एवमेतन्महाव्यूहं व्यूह्य भारत पाण्डवाः ॥ तावकाश्च महेष्वामासु द्वायैव मनोदयुः ॥ ३३ ॥ दृष्ट्वा व्यूहां तव चमूं सूतपुत्रेण संयुगे ॥ निहतान्यां डवान्मेने धार्तराष्ट्रः सर्वांधवः ॥ ३४ ॥ तथैव पाण्डवीं सेनां व्यूहां दृष्ट्वा युधिष्ठिरः ॥ धार्तराष्ट्रान्द्वान्मेने सकर्णान्वैजनाधिपः ॥ ३५ ॥ ततः शंखाश्च भेर्यश्च पणवानकदंडुभिः ॥ डिंडिमाश्चाप्यहं न्यंत झझराश्च समंततः ॥ ३६ ॥ सेनयोरुभयोरान्न प्रावाधं तमहास्वमाः ॥ सिंहनादश्च संजज्ञे शूराणां जयगृद्धिनां ॥ ३७ ॥ हयहेषितशब्दाश्च वारणानां च बृंहतां ॥ रथनेमिस्वनाश्चोग्राः संवभूवुर्जननाधिप ॥ ३८ ॥ नद्रोणव्यसनं कश्चिज्जानीते तत्र भारत ॥ दृष्ट्वा कर्णं महेष्वामं मुखे व्यूहस्य दंशितं ॥ ३९ ॥ उभे सैन्ये महाराजप्रहृष्टनरसंकुले ॥ योद्धुकामे स्थिते राजानं हंतुं मन्योन्यमोजसा ॥ ४० ॥ तत्र यत्तौ सुसंरब्धौ दृष्ट्वा न्योन्यं व्यवस्थितौ ॥ अनीकमध्ये राजेन्द्रचेरतुः कर्णपाण्डवौ ॥ ४१ ॥ नृत्यमाने च ते सेने समेयातां परस्परं ॥ तेषां पक्षैः प्रपक्षैश्च निजं मुस्तेयुत्सवः ॥ ४२ ॥ ततः प्रवृत्ते युद्धं नरवारणवाजिनां ॥ रथानां च महाराजान्योन्यमभिनिघ्नतां ॥ ४३ ॥ इति श्रीमहाभारते कर्णपर्वणि व्यूहनिर्माणे एकादशोऽध्यायः ॥ ४३ ॥ संजय उवाच ते सेनेऽन्यो न्यमासाद्य प्रहृष्टाश्च नरद्विपे ॥ बृहत्यां संप्रजहते देवासुरसमप्रभे ॥ १ ॥ ततो नररथाश्चैभैः पत्तयश्चोग्रविक्रमाः ॥ संप्रहारानभृशं च कुर्दह पाप्मासुनाशनान् ॥ २ ॥ पूर्णचंद्रार्कपद्मानां कांतिभिर्गंधतः समैः ॥ उत्तमां गैर्नृसिंहानां नृसिंहास्तस्तरुर्महीं ॥ ३ ॥ अर्धचंद्रैस्तथा भलैः क्षुरप्रैरसिपट्टिशैः ॥ परश्वधैश्चाप्यंकुतनुत्तमां गानियुध्यतां ॥ ४ ॥ व्यायताय तबाहुनां व्यायताय तबाहुभिः ॥ बाहवः पातितारे जुर्धण्यां सायुधांगदैः ॥ ५ ॥

ते सेने इति प्रगुह्यत्वा भावश्छांदसः ॥ १ ॥ देहानां पाप्मनाममहानां च नाशनान् ॥ २ ॥ पूर्णचंद्रार्कानां कांतिभिः समैः पद्मानां गंधतः समैः तस्तरुः आस्तीर्णवन्तः ॥ ३ ॥ ४ ॥ व्यायताः पुष्टाः आयताः दीर्घाः ॥ ५ ॥